

Una frontera d'Europa (i 2)

"Hi ha alguns, en aquesta part de la frontera interior d'Europa, que es trobarien molt a gust a l'altra part. Recordarien la història, retrobarien els greuges imaginaris que els botxins tenen sempre a punt contra les víctimes, i traurien els canons. Sempre trobarien popes barbuts disposats a beneir-los."

He llegit fa alguns dies una informació terrible: l'estiu del 1992, quan els milicians serbis es dedicaven devotament a "netejar" de musulmans els poblets del sud-est de Bòsnia (al voltant de Gorazde, Zepa i Srebrenica: ara netegen ja els pobles grans i les ciutats), algun periodista estranger, poc informat, va preguntar a la bona gent com era possible que degollaren amb tant de fervor persones que havien estat veïns seus durant segles suposadament de pau i de convivència. És que no sabeu, van contestar, que els musulmans mataven xiquets cristians i que els seus cossos crucificats flotaven en les aigües del Drina? Algunes velletes de per allí asseguraven que havien vist amb els propis ulls, quan eren més joves, els petits crucificats flotants. I ningú no les convenceria de la falsedat de la pròpia memòria. El passat és eternament present, i pot ser una arma letal. El passat mític o el passat històric, tant se val: la batalla de Kosove, el 1386, en memòria de la qual el camarada Milosevic va inflamar els serbis contra els albanesos, o el passat fantàstic de crims nefands rebuts de mans de l'enemic. "Nosaltres", els europeus d'aquesta banda protestant o catòlica, potser ja no recordem quants assassinats rituals d'infants (crucificats també, o menjats en cerimònies macabres) hem atribuït als jueus, i quantes morts i destruccions ha produït la memòria mítica.

Ara som, imaginem, en aquesta banda de la frontera d'Europa on aquestes coses ja no passen. Ara suposem que ací, entre nosaltres, ja no compta la memòria d'enemics històrics o racials que és just suprimir quan arriben hores molt remogudes. Ens mirem l'altra banda d'Europa, la que no ha tingut catedrals gòtiques ni Renaixement, com una terra tornada a la condició feroç, que en el fons mai no havia perdut: allà –suposant que *allò* siga Europa– passen coses com les atrocitats de Bòsnia, les guerres de Geòrgia i d'Armènia, l'arrasament de Txetxènia. Cosa de russos, de tribus bastant silvestres i de gent incomprensible i remota. No és cosa nostra. Tampoc és cosa nostra que més prop, al Kosove, dos milions d'albanesos estiguen vivint un *apartheid* més feroç i rigorós que els negres de Sud-àfrica abans de Mandela: on són els pacifistes, els "progres", la bona gent d'esquerres que tant es preocupa dels indis de Chiapas, per exemple? Deu ser que l'altra banda d'Europa, on viuen albanesos, macedonis, txetxens, hongaresos de Romania, i altres tribus re-

motes, no és cosa nostra: deu ser que para més lluny que Sud-àfrica, i molt més que Palestina i que Mèxic. Deu ser això.

No vull pensar què passaria si el mateix que fan els serbis a Bòsnia ho estigueren fent, ara mateix, les tropes mexicanes contra els indis del Yucatán. O si la condició dels albanesos del Kosove (el 90% de la població: sense cap dret civil, sense escoles ni hospitals, sense un sol ajuntament elegit, sense res, a la mercè de la més arbitrària repressió) fóra encara la que la minoria blanca imposa a la majoria negra en algun territori ex-colonial. Tal com passa, dins d'Europa, tan prop però a l'altra banda de la ratlla, la reacció dels benpensants habituals és tímida, recelosa o del tot inexistent. Il·lustres definidors d'opinió d'esquerres, a Madrid o a París, no han decidit encara si els serbis són realment els dolents, o si són tots iguals. El senador Alfons Cucó ha tornat fa poc del Kosove, amb un informe per al Consell d'Europa que posa els cabells drets, i no veig que el seu Senat, ni el seu partit, ni la nostra premsa, li dediqui la més mínima atenció.

Molt bé. Continuarem patint per injustícies remotes, ignorant les pròximes i més brutals, i oficialment preocupats per impedir que els pobles de l'est d'Europa deixen de ser estranys: ja se sap, es tracta d'un intent dels alemanys per estendre el seu imperi econòmic –un nou *Drang nach Osten* que ens espanta: espanta els francesos–, i per tant cal insistir per tal que els diners germànics ploguen encara molts anys cap a l'Europa del sud-oest, és a dir cap a Espanya, vaja, tan abandonada pels rics. Els altres, que s'apanyen, que no demanen tanta ajuda, que no ploren (ja hem plorat prou nosaltres). I mentrestant, alerta, que ja ha dit un eminent pensador d'Espanya que, si Catalunya fóra independent algun dia (pobre imbècil: quin miracle impossible!), el País Valencià seria Bòsnia-Hercegovina. No diu qui serien llavors els serbis, però és fàcil d'imaginar: els propietaris dels canons i de les casernes, els de sempre. Hi ha alguns, en aquesta part de la frontera interior d'Europa, que es trobarien molt a gust a l'altra part. Recordarien la història, retrobarien els greuges imaginaris que els botxins tenen sempre a punt contra les víctimes i traurien els canons. Sempre trobarien popes barbuts disposats a beneir-los.

Joan F. Mira